HOTĂRÂREA TRIBUNALULUI (Camera a patra)

16 septembrie 2013 *

„Concurență — Înțelegeri — Piețele belgiană, germană, franceză, italiană, olandeză și austriacă ale produselor și accesoriilor pentru baie — Decizie de constatare a unei încălcări a articolului 101 TFUE și a articolului 53 din Acordul privind SEE — Coordonarea unor creșteri de prețuri și schimbul de informații comerciale sensibile — Noțiunea de încălcare — Încălcare unică — Piața relevantă — Orientările din 2006 privind calcularea cuantumului amenzilor — Gravitate — Coeficienți”

În cauza T-396/10,

Zucchetti Rubinetteria SpA, cu sediul în Gozzano (Italia), reprezentată de M. Condinanzi, de P. Ziotti și de N. Vasile, avocați,

reclamantă,

împotriva

Comisiei Europene, reprezentată de F. Castillo de la Torre, de A. Antoniadis și de L. Malferrari, în calitate de agenți, asistați inițial de F. Ruggeri Laderchi și de A. De Matteis, iar ulterior de F. Ruggeri Laderchi, avocați,

pârâtă,

având ca obiect o cerere prin care se solicită, cu titlu principal, anularea Deciziei C(2010) 4185 final a Comisiei din 23 iunie 2010 privind o procedură în temeiul articolului 101 TFUE și al articolului 53 din Acordul privind SEE (cazul COMP/39092 – Produse și accesorii pentru baie) în măsura în care o privește pe reclamantă și, cu titlu subsidiar, desființarea sau reducerea amenzii care i-a fost aplicată,

TRIBUNALUL (Camera a patra),

compus din doamnele I. Pelikánová, președinte, K. Jürimäe (raportor) și domnul M. van der Woude, judecători,

grefier: domnul J. Palacio González, administrator principal,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 12 iunie 2012,

pronunță prezenta

* Limba de procedură: italiana.

Hotărâre

Istoricul cauzei

1 Prin Decizia C(2010) 4185 final din 23 iunie 2010 privind o procedură în temeiul articolului 101 TFUE și al articolului 53 din Acordul privind SEE (cazul COMP/39092 – Produse și accesorii pentru baie) (denumită în continuare „decizia atacată”), Comisia Europeană a constatat existența unei încălcări a articolului 101 alineatul (1) TFUE și a articolului 53 din Acordul privind Spațiul Economic European (SEE) în sectorul produselor și al accesoriilor pentru baie. Această încălcare, la care ar fi participat 17 întreprinderi, s-ar fi desfășurat în perioade diferite, cuprinse între 16 octombrie 1992 și 9 noiembrie 2004, și ar fi luat forma unui ansamblu de acorduri anticoncurențiale sau de practici concertate pe teritoriile Belgiei, Germaniei, Franței, Italiei, Țărilor de Jos și Austriei [considerentele (2) și (3) și articolul 1 din decizia atacată].

2 Mai exact, în decizia atacată, Comisia a arătat că încălcarea constatată era constituită, în primul rând, de coordonarea de către fabricanții menționați de produse și accesorii pentru baie a creșterilor de prețuri anuale și a altor elemente de stabilire a prețurilor, cu ocazia unor reuniuni regulate desfășurate în cadrul unor asociații naționale profesionale, în al doilea rând, de stabilirea sau de coordonarea prețurilor cu ocazia unor evenimente specifice precum creșterea prețurilor materiilor prime, introducerea euro și instituirea taxării rutiere și, în al treilea rând, de divulgarea și de schimbul de informații comerciale sensibile. În plus, Comisia a constatat că stabilirea prețurilor în sectorul produselor și al accesoriilor pentru baie urma un ciclu anual. În acest cadru, fabricanții stabileau baremuri de prețuri care, în general, rămâneau în vigoare timp de un an și serveau drept bază pentru relațiile comerciale cu distribuitorii cu ridicata [considerentele (152)-(163) ale deciziei atacate].

3 Produsele vizate de decizia atacată sunt produse și accesorii pentru baie, încadrate în una dintre următoarele subgrupe de produse: robinete, cabine de duș și accesorii pentru baie, precum și produse ceramice (denumite în continuare „cele trei subgrupe de produse”) [considerentele (5) și (6) ale deciziei atacate].

4 Reclamanta, Zucchetti Rubinetteria SpA, este o întreprindere italiană care, dintre cele trei subgrupe de produce, fabrică și comercializează exclusiv robinete.

5 În decizia atacată, Comisia a considerat că practicile descrise la punctul 2 de mai sus făceau parte dintr-un plan global care urmărea restrângerea concurenței dintre destinatarii acestei decizii și prezentau caracteristicile unei încălcări unice și continue, al cărei domeniu de aplicare ar acoperi cele trei subgrupe de produse prevăzute la punctul 3 de mai sus și cuprindea teritoriile Belgiei, Germaniei, Franței, Italiei, Țărilor de Jos și Austriei [considerentele (778) și (793) ale deciziei atacate] (în continuare, „încălcarea constatată”). În această privință, Comisia a subliniat în special că practicile respective se conformaseră unui model recurent care s-a dovedit a fi același în cele șase state membre vizate de investigația Comisiei [considerentele (778) și (793) ale deciziei atacate]. Aceasta a evidențiat deopotrivă existența unor asociații naționale profesionale pentru toate cele trei subgrupe de produse, pe care le-a numit „organisme de coordonare”, a unor asociații naționale profesionale care aveau membri a căror activitate privea cel puțin două dintre cele trei grupe de produse, asociații pe care le-a numit „asociații multiproduse”, precum și a unor asociații specializate având membri a căror activitate privea una dintre cele trei subgrupe de produse [considerentele (796) și (798) ale deciziei atacate]. În sfârșit, Comisia a constatat prezența unui grup central de întreprinderi care au participat la înțelegeri în diferite state membre și în cadrul organismelor de coordonare și al asociațiilor multiproduse [considerentele (796) și (797) ale deciziei atacate].

6 Având în vedere informațiile care puteau rezulta din practicile anticoncurențiale care s-ar fi desfășurat, în mod specific, în Italia, acestea ar fi fost puse în aplicare în cadrul a două grupuri informale. În primul rând, anumite întreprinderi, printre care și reclamanta, s-ar fi reunit în cadrul Euroitalia de

două până la trei ori pe an, în intervalul iulie 1992-octombrie 2004. În cadrul acestui grup, care s-ar fi constituit în momentul în care producătorii germani ar fi intrat pe piața italiană, schimburile de informații ar fi privit nu numai robinetele, ci și produsele ceramice. În al doilea rând, unele reuniuni ar fi avut loc în cadrul grupului Michelangelo (după numele hotelului în care se desfășurau reuniunile), la care ar fi participat și reclamanta, în intervalul cuprins între sfârșitul anului 1995 sau începutul anului 1996 și 25 iulie 2003. În cursul acestor reuniuni, discuțiile ar fi privit o gamă largă de produse pentru baie, în special robinetele și produsele ceramice [considerentele (97)-(100) ale deciziei atacate].

7 În ceea ce privește participarea reclamantei la reuniunile Euroitalia și Michelangelo, Comisia arată, pe de o parte, că, deși reclamanta contestă calificarea juridică drept înțelegere, aceasta recunoaște totuși că avusese discuții inadecvate cu concurenții săi. Pe de altă parte, independent de împrejurarea că reclamanta a aplicat sau nu a aplicat creșterile de prețuri în discuție, aceasta a luat parte în mod activ la organizarea reuniunilor și la discuțiile purtate cu ocazia acestora, împrejurare care ar fi dovedită prin probele scrise aflate la dispoziția Comisiei [a se vedea considerentele (470)-(474) ale deciziei atacate].

8 În ceea ce privește stabilirea eventualei participări a întreprinderilor în cauză la încălcarea constatată, Comisia arată că nu există suficiente probe care să permită concluzia că reclamanta, precum și alte întreprinderi italiene care au participat la reuniunile Euroitalia și Michelangelo aveau cunoștință despre un plan de ansamblu [considerentele (851)-(879) ale deciziei atacate].

9 Pe de altă parte, în vederea calculării amenzilor pe care le-a impus întreprinderilor vizate în decizia atacată, Comisia s-a întemeiat pe Orientările privind calcularea amenzilor aplicate în temeiul articolului 23 alineatul (2) litera (a) din Regulamentul (CE) nr. 1/2003 (JO 2006, C 210, p. 2, Ediție specială, 08/vol. 4, p. 264, denumite în continuare „Orientările din 2006”) [considerentele (1174)-(1399) ale deciziei atacate].

10 La articolul 1 alineatul (5) punctul 18 din decizia atacată, Comisia constată că, în intervalul 16 octombrie 1992-9 noiembrie 2004, reclamanta a participat la o încălcare în legătură cu produsele și accesoriile pentru baie pe teritoriul italian.

11 La articolul 2 alineatul (17) din decizia atacată, Comisia impune reclamantei o amendă de 3 996 000 de euro.

Procedura și concluziile părților

12 Prin cererea introductivă depusă la grefa Tribunalului la 8 septembrie 2010, reclamanta a introdus prezenta acțiune.

13 Pe baza raportului judecătorului raportor, Tribunalul (Camera a patra) a decis deschiderea procedurii orale.

14 Pledoariile părților și răspunsurile acestora la întrebările orale adresate de Tribunal au fost ascultate în ședința din 12 iunie 2012.

15 Reclamanta solicită Tribunalului:

— cu titlu principal, anularea deciziei atacate în măsura în care o privește;

— cu titlu subsidiar, desființarea sau reducerea sensibilă a cuantumului amenzii care i-a fost impusă;

— obligarea Comisiei la plata cheltuielilor de judecată.

16 Comisia solicită Tribunalului:

— respingerea acțiunii;

— obligarea reclamantei la plata cheltuielilor de judecată.

În drept

17 Cu titlu introductiv, trebuie amintit că, în ceea ce privește deciziile adoptate de Comisie pentru sancționarea încălcărilor dreptului concurenței, controlul jurisdicțional exercitat de instanța Uniunii Europene se întemeiază pe controlul de legalitate prevăzut la articolul 263 TFUE, care este completat, în cazul în care este sesizată cu o cerere în acest sens, cu o competență de fond recunoscută acestei instanțe în temeiul articolului 31 din Regulamentul nr. 1/2003, conform articolului 261 TFUE (a se vedea în acest sens Hotărârea Curții din 8 decembrie 2011, Chalkor/Comisia, C-386/10 P, Rep., p. I-13085, punctele 53, 63 și 64). Această competență autorizează instanța, dincolo de simplul control al legalității sancțiunii, să substituie aprecierea Comisiei cu propria apreciere și, în consecință, să anuleze, să reducă sau să majoreze cuantumul amenzii sau penalitatea cu titlu cominatoriu aplicată (a se vedea Hotărârea Curții din 8 decembrie 2011, KME și alții/Comisia, C-272/09 P, Rep., p. I-12789, punctul 103 și jurisprudența citată; a se vedea în acest sens Hotărârea Tribunalului din 5 octombrie 2011, Romana Tabacchi/Comisia, T-11/06, Rep., p. II-6681, punctul 265).

18 În lumina jurisprudenței amintite la punctul precedent, trebuie să se examineze, într-o primă etapă, concluziile prezentate cu titlu principal de reclamantă, prin care solicită anularea deciziei atacate în măsura în care o privește, și, într-o a doua etapă, concluziile prezentate cu titlu subsidiar, prin care se solicită în esență exercitarea de către Tribunal a competenței sale de fond pentru a reforma, prin desființare sau reducere, amenda pe care Comisia a aplicat-o reclamantei.

Cu privire la concluziile prezentate cu titlu principal, prin care se solicită anularea în parte a deciziei atacate

19 În susținerea acțiunii, reclamanta invocă trei motive. Primul motiv este întemeiat pe erori săvârșite de Comisie în stabilirea pieței relevante. Al doilea motiv este întemeiat pe faptul că în mod greșit Comisia a considerat că practicile în discuție constituiau o încălcare a articolului 101 TFUE. Al treilea motiv este întemeiat pe erori și pe încălcări săvârșite de Comisie în calcularea cuantumului amenzii.

Cu privire la primul motiv, întemeiat pe erori săvârșite de Comisie în stabilirea pieței relevante

20 Reclamanta susține că Comisia a încălcat articolul 101 TFUE, a săvârșit erori vădite de apreciere și nu și-a îndeplinit obligațiile de investigare și de motivare care îi revin în ceea ce privește definiția pieței relevante pe care a reținut-o în decizia atacată, în special în considerentul (791) al acesteia. Astfel cum a confirmat în ședință în răspunsul la întrebările adresate de Tribunal, reclamanta invocă în această privință două critici principale.

21 În primul rând, în ceea ce privește cele trei subgrupe de produse, reclamanta susține mai întâi că Comisia nu a definit cu exactitate pieţele relevante, în pofida faptului că această analiză ar fi constituit o acțiune prealabilă indispensabilă calificării faptelor respective drept încălcare unică. În continuare, Comisia ar fi considerat în mod greșit că cele trei subgrupe de produse făceau parte din una și aceeași piață a produselor, deși, pe de o parte, aceste produse nu ar fi substituibile nici din punctul de vedere al ofertei, nici al cererii și, pe de altă parte, ar fi vorba despre produse diferite din punct de vedere tehnologic, comercial și estetic. În această privință, reclamanta subliniază că, deși se putea considera că existau o complementaritate și o legătură economică între robinete și produsele ceramice, această împrejurare ar fi insuficientă pentru a dovedi existența unei singure piețe relevante.

22 În al doilea rând, în decizia atacată, Comisia nu ar fi stabilit întinderea pieței geografice relevante, astfel cum ar fi trebuit să fie definită în conformitate cu punctul 8 din Comunicarea Comisiei privind definirea pieței relevante în sensul dreptului comunitar al concurenței (JO 1997, C 372, p. 5, Ediție specială, 08/vol. 3, p. 60). În această privință, reclamanta arată că Comisia s-a limitat să precizeze că încălcarea constatată privea cele șase state membre menționate la punctul 1 de mai sus.

23 Comisia se opune argumentației dezvoltate de reclamantă.

24 În primul rând, în ceea ce privește critica reclamantei potrivit căreia Comisia nu putea să concluzioneze în sensul existenței unei încălcări unice, întrucât cele trei subgrupe de produse nu făceau parte din una și aceeași piață a produselor, *primo*, trebuie să se constate că, în decizia atacată, pe de o parte, Comisia nu a considerat nicidecum că cele trei subgrupe de produse, pe care le-a diferențiat în mod clar în considerentele (5)-(12) ale deciziei atacate, făceau parte din una și aceeași piață a produselor. Astfel, în considerentul (791) al deciziei atacate, Comisia a arătat că „[s]implul fapt că produsele vizate de încălcare aparțin unor piețe diferite nu este suficient pentru a repune în discuție împrejurarea că un anumit comportament constituie o încălcare unică”.

25 Pe de altă parte, faptul că Comisia a considerat că exista o încălcare unică în sectorul produselor și al accesoriilor pentru baie, având în vedere interdependența practicilor anticoncurențiale referitoare la fiecare dintre cele trei subgrupe de produse și existența unui plan de ansamblu, astfel cum aceste împrejurări rezultă îndeosebi din cuprinsul considerentului (796) al deciziei atacate, nu presupune că, pe baza acestora, Comisia a dedus că cele trei subgrupe de produse făceau parte din una și aceeași piață. Astfel, trebuie amintit în această privință că încălcarea articolului 101 alineatul (1) TFUE poate rezulta nu numai din acorduri sau din practici concertate care sunt izolate și care trebuie sancționate în calitate de încălcări distincte, ci și dintr-o serie de acorduri și de practici concertate între care există legături, astfel încât trebuie considerate elemente constitutive ale unei încălcări unice (a se vedea în acest sens Hotărârea Curții din 7 ianuarie 2004, Aalborg Portland și alții/Comisia, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P și C-219/00 P, Rec., p. I-123, punctul 258 și jurisprudența citată). Pentru a dovedi existența unei încălcări unice, Comisia trebuie să dovedească faptul că acordurile sau practicile concertate care privesc bunuri, servicii sau teritorii distincte se înscriu într-un plan de ansamblu pus în aplicare în mod conștient de întreprinderile în cauză în vederea realizării unui obiectiv anticoncurențial unic (a se vedea în acest sens Hotărârea Aalborg Portland și alții/Comisia, citată anterior, punctele 258 și 260, și Hotărârea Tribunalului din 8 iulie 2008, Lafarge/Comisia, T-54/03, nepublicată în Repertoriu, punctul 482).

26 În consecință, Comisia nu a săvârșit nicio eroare prin faptul că a constatat că cele trei subgrupe de produse făcuseră obiectul unei încălcări unice, deși acestea aparțineau unor piețe distincte ale produselor.

27 În al doilea rând, trebuie arătat că, în decizia atacată, Comisia nu avea obligația să efectueze o delimitare exactă a piețelor produselor cărora le aparțineau cele trei subgrupe de produse.

28 Pe de o parte, astfel cum Comisia a arătat, în esență, în considerentul (891) al deciziei atacate, aspect care nu a fost contestat de reclamantă, din jurisprudență rezultă că, în cadrul aplicării articolului 101 alineatul (1) TFUE, Comisia trebuie să definească piața relevantă pentru a stabili dacă un acord poate afecta comerțul dintre statele membre și dacă are ca obiect sau ca efect împiedicarea, restrângerea sau denaturarea concurenței în cadrul Uniunii. În consecință, Comisia are obligația de a efectua o delimitare a pieței în cauză într-o decizie adoptată în temeiul articolului 101 alineatul (1) TFUE numai în situația în care, fără o asemenea delimitare, nu se poate stabili dacă acordul, decizia de asociere a întreprinderilor sau practica concertată în discuție poate afecta comerțul dintre statele membre și dacă are ca obiect sau ca efect împiedicarea, restrângerea sau denaturarea concurenței în cadrul pieței interne (a se vedea Hotărârea Tribunalului din 25 octombrie 2005, Groupe Danone/Comisia, T-38/02, Rec., p. II-4407, punctul 99 și jurisprudența citată).

29 În speță, este suficient să se constate că reclamanta nu invocă nici argumente, nici probe prin care să dovedească faptul că, spre deosebire de considerațiile Comisiei din decizia atacată, practicile concertate care se desfășuraseră în cadrul Euroitalia și al Michelangelo privind robinete comercializate în Italia nu fuseseră susceptibile să afecteze comerțul dintre statele membre și nu avuseseră ca obiect restrângerea și denaturarea concurenței în cadrul pieței interne.

30 Pe de altă parte, trebuie arătat, în mod asemănător Comisiei în considerentul (892) al deciziei atacate, că, în orice ipoteză, constatarea potrivit căreia cele trei subgrupe de produse aparțin unor piețe diferite ale produselor nu repune în discuție elementele factuale care, în considerentul (796) al acestei decizii, au determinat-o să aprecieze că practicile respective trebuiau considerate ca făcând parte dintr-o încălcare unică, ținând seama de legăturile de interdependență existente între ele și de existența planului de ansamblu pus în aplicare.

31 În aceste condiții, trebuie respinse ca inoperante argumentele reclamantei prin care aceasta susține că cele trei subgrupe de produse nu aparțin uneia și aceleiași piețe a produselor, din moment ce ele nu sunt substituibile nici din punctul de vedere al ofertei, nici din punctul de vedere al cererii și sunt diferite din punct de vedere tehnologic, comercial și estetic.

32 Celelalte două argumente ale reclamantei nu pot să modifice constatarea efectuată la punctul 31 de mai sus.

33 În ceea ce privește primul argument al reclamantei, potrivit căruia aceasta a participat numai la componenta italiană a încălcării constatate, cu privire la acest aspect este suficient să se arate că o asemenea constatare nu implică faptul că Comisia nu putea concluziona în mod valabil în sensul existenței unei încălcări unice la care participaseră alte întreprinderi vizate în decizia atacată.

34 În ceea ce privește al doilea argument al reclamantei, potrivit căruia, în considerentul (791) al deciziei atacate, Comisia a făcut referire în mod greșit la Hotărârea Tribunalului din 15 iunie 2005 (Tokai Carbon și alții/Comisia, T-71/03, T-74/03, T-87/03 și T-91/03, nepublicată în Recueil, punctul 90), mai întâi trebuie arătat că, în considerentul (791) al deciziei atacate, Comisia a menționat următoarele:

„În sfârșit, Comisia are dreptul să își întemeieze descrierea pieței relevante în cauzele referitoare la înțelegeri pe comportamentul întreprinderilor participante. Tribunalul […] a arătat la punctul 90 din Hotărârea Tokai Carbon [și alții/Comisia, citată anterior,] că «nu Comisia ar fi ales în mod arbitrar piața relevantă, ci membrii înțelegerii la care [întreprinderea în cauză în speță]» a participat sunt cei care și-au coordonat acțiunile anticoncurențiale în mod voluntar cu privire la produsele [vizate în speță]. Simplul fapt că produsele vizate de încălcare aparțin unor piețe diferite nu este suficient pentru a repune în discuție împrejurarea că un anumit comportament constituie o încălcare unică.”

35 În continuare, trebuie arătat că, în considerentul (889) al deciziei atacate, Comisia, făcând trimitere la Hotărârea Tokai Carbon și alții/Comisia, punctul 34 de mai sus (a se vedea nota de subsol 1248 din decizia atacată), a apreciat următoarele:

„În esență, participanții la înțelegere sunt cei care delimitează întinderea și parametri majori ai înțelegerii, concentrându-și în mod deliberat comportamentul anticoncurențial asupra produselor și teritoriilor respective.”

36 Așadar, din considerentele (791) și (889) ale deciziei atacate reiese că, în cadrul examinării problemei dacă practicile ilicite în discuție constituiau mai multe încălcări sau o încălcare unică (a se vedea punctul 5.2.3 din decizia atacată), Comisia a considerat în mod întemeiat că trebuia să se examineze nu dacă practicile respective afectau produsele care aparțineau uneia și aceleiași piețe, ci dacă întreprinderile înseși aveau în vedere practicile respective, în sensul că se înscriau într-un plan de ansamblu pus în aplicare în mod conștient de acestea în vederea realizării unui obiectiv anticoncurențial unic.

37 Argumentul reclamantei potrivit căruia, în susținerea constatării că exista o încălcare unică, Comisia a făcut referire în mod greșit la Hotărârea Tokai Carbon și alții/Comisia, punctul 34 de mai sus, trebuie, așadar, respins ca neîntemeiat.

38 În al doilea rând, în ceea ce privește critica reclamantei potrivit căreia Comisia nu a delimitat piața geografică relevantă, trebuie amintit că, astfel cum rezultă din jurisprudența amintită la punctul 28 de mai sus, în cadrul aplicării articolului 101 alineatul (1) TFUE, Comisia are obligația să definească piața relevantă numai pentru a stabili dacă practicile în discuție afectează comerțul dintre statele membre și au ca obiect sau ca efect împiedicarea, restrângerea sau denaturarea concurenței în cadrul pieței interne.

39 În speță, trebuie să se constate mai întâi că, în considerentul (122) al deciziei atacate, Comisia a arătat că practicile ilicite în discuție priveau vânzările celor trei subgrupe de produse în șase state membre, respectiv Belgia, Germania, Franța, Italia, Țările de Jos și Austria.

40 În continuare, în considerentul (123) al deciziei atacate, Comisia a arătat că „volumul vânzărilor fabricanților de produse și de accesorii pentru baie exprim[a] importanța considerabilă a comerțului dintre statele membre ale Uniunii […], precum și dintre părțile contractante la Acordul privind SEE”.

41 Mai mult, în considerentul (124) al deciziei atacate, Comisia a arătat în special că „trăsăturile transfrontaliere ale acestor acorduri [de coordonare a unor creșteri de prețuri] ap[ăreau] și în existența unor legături între asociațiile naționale implicate, în special cu prezența unui mic nucleu constituit din aceleași întreprinderi în toate aceste state membre”.

42 În plus, în considerentele (814)-(823) ale deciziei atacate, Comisia a examinat legăturile transfrontaliere dintre acordurile coluzive în discuție. În acest cadru, în considerentul (814) al deciziei menționate, Comisia a apreciat, printre altele, că aceste legături transfrontaliere erau atestate de discuțiile și de schimburile de informații care s-ar fi desfășurat în cadrul asociațiilor naționale.

43 În sfârșit, în considerentele (824)-(833) ale deciziei atacate, Comisia a arătat că existau importante fluxuri comerciale între aceste șase state membre.

44 Așadar, din constatările efectuate la punctele 39-43 de mai sus rezultă că, deși Comisia a apreciat că practicile ilicite în discuție fuseseră puse în aplicare în special în șase state membre, totuși aceasta a expus motivele pentru care considera că comerțul și concurența în cadrul Uniunii fuseseră afectate de practicile respective. În consecință, Comisia nu avea obligația să definească mai detaliat piața relevantă a produselor căreia trebuiau să îi fie alocate robinetele.

45 Prin urmare, a doua critică formulată de reclamantă trebuie respinsă ca neîntemeiată.

46 În lumina tuturor considerațiilor de mai sus, trebuie să se constate că, în mod contrar susținerilor reclamantei, Comisia nu a încălcat articolul 101 TFUE, nu a săvârșit o eroare vădită de apreciere și nu a încălcat obligațiile de investigare și de motivare care îi revin în ceea ce privește definirea pieței pe care fuseseră puse în aplicare practicile ilicite în discuție.

47 Prin urmare, primul motiv trebuie respins în totalitate.

Cu privire la al doilea motiv, întemeiat pe existența unor încălcări în legătură cu calificarea drept înțelegere a discuțiilor respective din cadrul Euroitalia și al Michelangelo

48 Reclamanta susține că, deși Comisia putea să îi impute în mod întemeiat că a „participat la discuții inadecvate referitoare la prețuri”, aceste discuții nu s-au finalizat însă prin niciun acord de stabilire sau de coordonare a unor creșteri de prețuri. În acest context, reclamanta susține că Comisia a încălcat

articolul 101 TFUE prin calificarea faptelor drept încălcare, a săvârșit erori de apreciere a faptelor, nu și-a îndeplinit obligația de motivare, astfel cum rezultă din articolul 296 TFUE, și a săvârșit un abuz de putere.

49 Cu titlu introductiv, trebuie să se observe că din înscrisurile reclamantei nu rezultă cu claritate care sunt argumentele pe care aceasta le invocă în susținerea fiecăreia dintre încălcările menționate la punctul precedent. În schimb, rezultă fără ambiguitate că, în susținerea celui de al doilea motiv, reclamanta invocă, în esență, trei critici principale. Al doilea motiv trebuie examinat în lumina acestor critici.

50 În primul rând, reclamanta arată că, deși în decizia atacată Comisia a concluzionat în mod întemeiat că nu participase la o încălcare unică, complexă și continuă, în schimb, Comisia a constatat în mod greșit că reclamanta participase la o încălcare mai gravă decât cea care a constat în simpla participare la un schimb de informații sensibile pe piața robinetelor. În această privință, reclamanta susține că, spre deosebire de practicile anticoncurențiale care, pe de o parte, ar privi celelalte două subgrupe de produse, altele decât robinetele, și care, pe de altă parte, s-ar fi desfășurat în celelalte state membre decât Italia, discuțiile la care a participat cu privire la prețuri nu au determinat coordonarea sau stabilirea acestora. Așadar, nu ar exista indicii convergente și suficiente care să demonstreze un comportament paralel al participanților la reuniunile respective, fiecare întreprindere acționând independent, aspect recunoscut, de altfel, de întreprinderile care au obținut o reducere a amenzii în temeiul Comunicării Comisiei privind imunitatea la amenzi și reducerea cuantumului amenzilor în cauzele referitoare la înțelegeri (JO 2002, C 45, p. 3, denumită în continuare „Comunicarea din 2002 privind cooperarea”).

51 Comisia se opune acestei argumentații.

52 *Primo*, trebuie arătat mai întâi, asemănător Comisiei, că, deși reclamanta contestă că a „coordonat” sau că a „stabilit” cu concurenții săi creșterile de prețuri, aceasta recunoaște însă explicit în înscrisurile sale că a participat la „discuții inadecvate referitoare la prețuri”.

53 În continuare, trebuie amintit că, potrivit jurisprudenței, pentru a exista un acord în sensul articolului 101 alineatul (1) TFUE, este suficient ca întreprinderile în cauză să își fi exprimat voința comună de a se comporta pe piață într-un anumit mod (Hotărârea Tribunalului din 17 decembrie 1991, Hercules Chemicals/Comisia, T-7/89, Rec., p. II-1711, punctul 256, și Hotărârea Tribunalului din 20 martie 2002, HFB și alții/Comisia, T-9/99, Rec., p. II-1487, punctul 199).

54 Se poate considera că s-a încheiat un acord în sensul articolului 101 alineatul (1) TFUE în cazul în care există un concurs de voințe cu privire la însuși principiul unei restrângeri a concurenței, chiar dacă elementele specifice ale restricției avute în vedere fac încă obiectul negocierilor (a se vedea în acest sens Hotărârea HFB și alții/Comisia, punctul 53 de mai sus, punctele 151-157 și 206).

55 Noțiunea de practică concertată se referă la o formă de coordonare între întreprinderi care, fără să fi mers până la realizarea unei convenții propriu-zise, substituie în mod conștient riscurile concurenței cu o cooperare practică între acestea (Hotărârile Curții din 8 iulie 1999, Comisia/Anic Partecipazioni, C-49/92 P, Rec., p. I-4125, punctul 115, și Hüls/Comisia, C-199/92 P, Rec., p. I-4287, punctul 158).

56 În această privință, articolul 101 alineatul (1) TFUE se opune oricărui contact direct sau indirect între operatorii economici de natură fie să influențeze comportamentul pe piață al unui concurent actual sau potențial, fie să dezvăluie unui astfel de concurent comportamentul pe care o întreprindere a decis să îl adopte ea însăși pe piață sau pe care intenționează să îl adopte pe piață atunci când aceste contacte au ca obiect sau efect restrângerea concurenței (a se vedea în acest sens Hotărârea Comisia/Anic Partecipazioni, punctul 55 de mai sus, punctele 116 și 117).

57 Un schimb de informații este contrar normelor de concurență ale Uniunii atunci când limitează sau anulează gradul de nesiguranță privind funcționarea pieței în cauză, având ca rezultat o restrângere a concurenței dintre întreprinderi (a se vedea în acest sens Hotărârea Curții din 2 octombrie 2003, Thyssen Stahl/Comisia, C-194/99 P, Rec., p. I-10821, punctul 81 și jurisprudența citată).

58 Astfel, divulgarea unor informații sensibile înlătură incertitudinea cu privire la comportamentul viitor al unui concurent și influențează astfel, direct sau indirect, strategia destinatarului informațiilor (a se vedea în acest sens Hotărârea Curții din 23 noiembrie 2006, Asnef-Equifax și Administración del Estado, C-238/05, Rec., p. I-11125, punctul 51 și jurisprudența citată). Așadar, orice operator economic trebuie să stabilească în mod autonom politica pe care intenționează să o urmeze în cadrul pieței interne și condițiile pe care intenționează să le rezerve clientelei sale (a se vedea Hotărârea Thyssen Stahl/Comisia, punctul 57 de mai sus, punctul 82 și jurisprudența citată).

59 Cu toate că este corect că această cerință privind autonomia nu exclude dreptul operatorilor de a se adapta în mod inteligent la comportamentul constatat sau anticipat din partea concurenților lor, aceasta se opune totuși cu fermitate oricărui contact direct sau indirect între astfel de operatori ce are drept obiect sau drept efect crearea unor condiții de concurență care nu ar corespunde condițiilor normale ale pieței relevante, ținând seama de natura produselor sau a prestațiilor furnizate, de importanța sau de numărul întreprinderilor, precum și de volumul pieței respective (a se vedea Hotărârea Thyssen Stahl/Comisia, punctul 57 de mai sus, punctul 83 și jurisprudența citată).

60 Așadar, din jurisprudența expusă la punctele 53-59 de mai sus rezultă că în mod întemeiat Comisia a considerat că întreprinderile în cauză, printre care și reclamanta, își coordonaseră creșterile de prețuri viitoare și că o asemenea practică de coordonare constituia o încălcare a articolului 101 alineatul (1) TFUE, în măsura în care este de natură să elimine incertitudinea pe care reclamanta o putea avea în privința comportamentului viitor al concurenților săi și să influențeze astfel, direct sau indirect, politica lor comercială.

61 În al doilea rând și în orice ipoteză, trebuie arătat că, în considerentul (472) al deciziei atacate, Comisia a arătat că „[prezenta importanță minoră faptul că reclamanta] a aplicat [sau nu a aplicat] toate creșterile de prețuri amintite în cursul reuniunilor [deoarece] av[usese] în mod vădit un rol activ în organizarea reuniunilor și participa[se] în mod activ la toate discuțiile cu privire la prețuri în cadrul acestor reuniuni, în mod sistematic și susținut pe o durată foarte lungă (mai mult de [zece] ani)”. În considerentul (467) al deciziei menționate, Comisia a arătat deopotrivă că „participanții […] lua[seră] măsuri concrete pentru a controla evoluția creșterilor de prețuri, astfel cum revel[au] mesele rotunde cu privire la prețuri care avuseseră loc în mod regulat” în cadrul reuniunilor respective, și că „participanții stabil[iseră] legături strânse, caracterizate printr-un asemenea grad de cooperare și de interdependență încât libertatea lor de acțiune era limitată”.

62 În această privință, trebuie să se constate, pe de o parte, că reclamanta nu a invocat niciun argument și nicio probă prin care să repună în discuție cele două aprecieri ale Comisiei, prezentate în considerentul (467) al deciziei atacate și amintite la punctul precedent. Or, pe baza acestor aprecieri, Comisia putea considera în mod întemeiat că discuțiile referitoare la creșterile de prețuri amintite erau interzise de articolul 101 alineatul (1) TFUE, din moment ce erau de natură să influențeze comportamentul fiecărui concurent pe piață.

63 Pe de altă parte, spre deosebire de susținerile reclamantei, termenul „coordonarea unor prețuri” este adecvat pentru a caracteriza încălcarea la care a participat reclamanta. Astfel, chiar dacă s-ar fi demonstrat că discuțiile referitoare la creșterile viitoare de prețuri nu au determinat membrii înțelegerii să convină asupra prețurilor pe care le-ar fi facturat, nu este mai puțin adevărat că aceste discuții permiteau o coordonare a creșterilor respective, având în vedere caracterul sistematic al informărilor ilicite în discuție.

64 Prin urmare, Comisia nu a săvârșit nicio eroare în calificarea încălcării la care a participat reclamanta.

65 În lumina constatărilor de mai sus, celelalte argumente ale reclamantei prin care aceasta susține că în mod greșit Comisia a considerat că practicile ilicite de pe piața italiană în legătură cu robinetele erau la fel de grave ca și cele săvârșite în privința celorlalte două subgrupe de produse în alte state membre sau că discuțiile respective priveau numai robinetele, excluzând celelalte două subgrupe de produse, trebuie respinse ca inoperante. Într-adevăr, aceste argumente nu repun în discuție calificarea drept încălcare a articolului 101 alineatul (1) TFUE reținută de Comisie, întrucât reclamanta a participat la o coordonare a unor creșteri de prețuri viitoare.

66 Prin urmare, prima critică a reclamantei trebuie respinsă.

67 În al doilea rând, reclamanta susține în esență că, în cursul reuniunilor Euroitalia desfășurate începând cu 16 octombrie 1992 și, în continuare, în cursul reuniunilor Michelangelo, concurenții acesteia s-au limitat să comunice, în cadrul discuțiilor referitoare la evoluția pieței, informații privind politicile de prețuri pe care le stabiliseră în prealabil. În opinia reclamantei, politicile de prețuri adoptate s-au diferențiat adesea de la o întreprindere la alta și în majoritatea timpului au fost foarte vagi. Creșterile de prețuri discutate ar fi privit creșterile din anii precedenți, iar importanța creșterilor respective ar fi fost avută în vedere numai în mod general, fără a fi cuantificată. În acest context, reclamanta ar fi acționat pe piață întotdeauna în mod autonom și în deplină independență, atât cu privire la calendarul creșterilor de prețuri, cât și cu ocazia stabilirii cuantumului acestora. În ședință, reclamanta a arătat deopotrivă, în răspunsul la întrebările adresate de Tribunal, că aprecia că practicile respective nici nu eliminaseră, nici nu reduseseră incertitudinea cu privire la comportamentul concurenților săi, din moment ce aceștia nu au dat curs în mod efectiv schimburilor de informații în discuție.

68 Comisia se opune acestei argumentații.

69 Cu titlu prealabil, trebuie arătat că, în decizia atacată, Comisia prezintă mai întâi, în considerentele (398)-(408), mecanismele principale de funcționare a înțelegerii în Italia, în cadrul Euroitalia și al Michelangelo, în privința robinetelor. În continuare, în considerentele (409) și (410) ale deciziei atacate, Comisia amintește că discuțiile ilicite au început în cadrul asociației Federceramica între anii 1990 și 1992, însă nu a luat în considerare aceste reuniuni pentru a sancționa îndeosebi reclamanta. În sfârșit, în considerentele (411)-(462) ale deciziei atacate, Comisia descrie diferitele reuniuni Euroitalia sau Michelangelo, în cursul cărora consideră că în intervalul 16 octombrie 1992-9 noiembrie 2004 întreprinderile în cauză, printre care și reclamanta, au avut discuții ilicite. Or, în măsura în care reclamanta contestă aprecierile Comisiei doar în privința anumitor reuniuni ale Euroitalia pe durata cărora s-ar fi desfășurat discuții ilicite, trebuie să se examineze numai în raport cu aceste reuniuni în ce măsură Comisia a săvârșit erori de apreciere considerând că reclamanta participase la discuții anticoncurențiale.

70 *Primo*, în ceea ce privește reuniunea Euroitalia din 16 octombrie 1992, reclamanta susține că Comisia a interpretat în mod greșit faptele, considerând că din procesul-verbal al reuniunii rezulta că întreprinderile care participaseră la aceasta conveniseră să aducă la următoarea reuniune nu „rezultatele”, ci numai „bilanțurile” lor contabile. Or, bilanțurile respective ar conține informații care ar aparține domeniului public. Prin urmare, acest proces-verbal nu ar demonstra că reclamanta a participat la discuții anticoncurențiale.

71 În această privință, trebuie arătat că, pentru a concluziona, în considerentul (411) al deciziei atacate, că discuțiile care avuseseră loc cu ocazia acestei reuniuni din 16 octombrie 1992 erau ilicite, Comisia s-a întemeiat, astfel cum rezultă din nota de subsol 506 din această decizie, pe un proces-verbal care menționează, printre altele, următoarele:

„problema unei majorări de prețuri de la 5 la 7 %? în ianuarie? […] la următoarea reuniune de adus bilanțurile. De comunicat creșterile de prețuri în decembrie sau în ianuarie”.

72 Or, deși procesul-verbal menționat la punctul precedent este interpretat în lumina declarației date de Grohe Beteiligungs GmbH (denumită în continuare „Grohe”) în cadrul cererii sale de reducere a amenzii, a cărei valoare probantă nu este contestată de reclamantă, din acesta reiese fără ambiguitate că participanții la această reuniune, printre care și reclamanta și Grohe, au prevăzut în cadrul acesteia să majoreze prețurile începând cu luna decembrie sau ianuarie următoare. Astfel, potrivit cererii formulate de Grohe privind reducerea amenzii, cu ocazia reuniunilor Euroitalia care se desfășurau în luna septembrie sau octombrie a fiecărui an, participanții discutau despre previziunile lor referitoare la creșteri de prețuri individuale pentru anul următor [a se vedea considerentul (402) al deciziei atacate].

73 Pe de altă parte, argumentul reclamantei potrivit căruia procesul-verbal al reuniunii din 16 octombrie 1992 nu permite să se stabilească explicit care erau întreprinderile care deciseseră să își majoreze prețurile și care erau cuantumurile exacte ale acestor majorări de prețuri nu are nicio influență asupra constatării că acest proces-verbal, interpretat în lumina declarației date de Grohe, dovedește corespunzător cerințelor legale că participanții la această reuniune, printre care și reclamanta, conveniseră cel puțin asupra principiului însuși al unei restrângeri viitoare a concurenței, chiar dacă elementele specifice ale restricției avute în vedere făceau încă obiectul negocierii. Un asemenea comportament constituie o încălcare a articolului 101 alineatul (1) TFUE, conform jurisprudenței citate la punctele 54 și 55 de mai sus.

74 Prin urmare, Comisia nu a săvârșit nicio eroare de apreciere a faptelor considerând că reclamanta participase la discuții anticoncurențiale în cadrul reuniunii Euroitalia din 16 octombrie 1992.

75 *Secundo*, în ceea ce privește reuniunea Euroitalia din 15 martie 1993, reclamanta susține că discuțiile care au avut loc cu acea ocazie denotă autonomia de strategie comercială a întreprinderilor participante la reuniune, din moment ce creșterile de prețuri fuseseră prevăzute înainte de desfășurarea acestei reuniuni și exista o diferență considerabilă între creșterile respective și reducerile avute în vedere.

76 În această privință, pe de o parte, trebuie arătat că reclamanta nu contestă constatarea Comisiei cuprinsă în considerentul (412) al deciziei atacate, potrivit căreia notele olografe ale directorului general al Hansgrohe AG ar evidenția că întreprinderile ar fi comunicat reciproc procentul creșterilor de prețuri ale fiecăreia pentru anul 1993. Pe de altă parte, deși este adevărat că aceste creșteri, precum cele avute în vedere de Hansa Metallwerke AG (denumită în continuare „Hansa”) [a se vedea considerentul (412) al deciziei atacate], fuseseră puse în aplicare cu o săptămână înainte de reuniunea din 15 martie 1993, totuși un asemenea schimb de informații putea doar să influențeze comportamentul întreprinderilor în cauză în ceea ce privește aplicarea efectivă a creșterilor lor de prețuri viitoare. Astfel, acest schimb de informații contribuia la stabilirea unui climat de încredere și de disciplină a grupului în cadrul Euroitalia în privința voinței participanților de a majora prețurile.

77 În aceste condiții, Comisia nu a săvârșit nicio eroare de apreciere a faptelor în această privință.

78 *Tertio*, în ceea ce privește reuniunile Euroitalia din 21 octombrie 1994, din 16 octombrie 1995 și din 14 mai 1996, reclamanta susține, în esență, că fiecare dintre aceste reuniuni confirmă că întreprinderile în cauză nu și-au coordonat politicile de prețuri, care au rămas, așadar, „autonome și diferențiate”. Totuși, astfel cum rezultă din procesele-verbale ale acestor reuniuni, menționate în considerentele (416), (418) și, respectiv, (420) ale deciziei atacate și al căror conținut nu este contestat de reclamantă, discuțiile în cauză priveau deopotrivă creșterile de prețuri care trebuiau puse în aplicare pe viitor.

79 Astfel, mai întâi, în ceea ce privește reuniunea din 21 octombrie 1994, este suficient să se constate că reclamanta nu contestă, astfel cum Comisia a arătat în considerentul (416) al deciziei atacate și cum rezultă și din procesul-verbal al acestei reuniuni întocmit de însăși reclamanta, că, în acest cadru, RAF Rubinetteria SpA își menționase intenția de a crește prețurile cu 7 % începând cu 1 ianuarie următor.

80 În continuare, în ceea ce privește reuniunea din 16 octombrie 1995, astfel cum arată Comisia în considerentul (418) al deciziei atacate, rezultă în special din procesul-verbal al reuniunii menționate la punctul precedent că Rubinetteria Cisal SpA a indicat în cadrul reuniunii că dorea să își majoreze prețurile cu un prag cuprins între 5 și 6 %.

81 În sfârșit, în ceea ce privește reuniunea din 14 mai 1996, pe de o parte, trebuie să se constate că, deși părțile nu au furnizat procesul-verbal al acestei reuniuni, nu este mai puțin adevărat că reclamanta nu contestă că, astfel cum Comisia a menționat în considerentul (420) al deciziei atacate, Hansa a precizat că își va majora prețurile în luna septembrie următoare. Pe de altă parte și în orice ipoteză, din reuniunea desfășurată cu două luni înainte, la 12 martie 1996, menționată în considerentul (419) al deciziei atacate, rezultă că American Standard Inc. prevăzuse, de altfel, să își majoreze prețurile cu 5 % începând cu 1 mai 1996. Această situație confirmă, așadar, faptul că discuțiile membrilor Euroitalia din primul semestru al anului 1996 priveau și creșterile de prețuri viitoare.

82 Prin urmare, trebuie să se constate că Comisia nu a săvârșit nicio eroare de apreciere întrucât a considerat că în cadrul reuniunilor Euroitalia din 21 octombrie 1994, din 16 octombrie 1995 și din 14 mai 1996 avuseseră loc discuții ilicite privind creșterile de prețuri viitoare.

83 *Quarto*, în ceea ce privește reuniunile Euroitalia din 31 ianuarie și din 22 septembrie 1997, din 26 ianuarie și din 16 octombrie 1998, din 7 mai 1999, precum și din 31 ianuarie și din 28 octombrie 2002, reclamanta evidențiază că, pe durata acestora, ea și alți participanți au „comunicat intenția acestora de a nu efectua majorări ale baremelor lor [de prețuri], deși alți participanți la reuniuni declaraseră deja că au recurs […] la majorări, chiar semnificative, ale prețurilor lor”.

84 În această privință, trebuie arătat mai întâi că, astfel cum Comisia a evidențiat în mod întemeiat în înscrisurile sale, pe de o parte, faptul că reclamanta a informat alți participanți la reuniunile menționate la punctul precedent cu privire la împrejurarea că nu va pune în aplicare creșteri de prețuri viitoare nu produce efecte asupra constatării că avuseseră loc discuții ilicite cu privire la creșteri de prețuri viitoare cu ocazia acestor reuniuni la care a participat reclamanta [a se vedea considerentele (412), (422), (425), (427), (431), (434), (448) și (451) ale deciziei atacate]. Pe de altă parte și în orice ipoteză, faptul că reclamanta a decis să nu își majoreze prețurile nu poate fi asimilat unei distanțări voluntare din partea sa de activitățile ilicite ale înțelegerii în discuție, din moment ce, participând la reuniunile respective, a putut beneficia de informațiile pe care le schimbaseră concurenții săi.

85 În continuare, în ceea ce privește în special reuniunea din 31 ianuarie 1997, în legătură cu care reclamanta susține că creșterile de prețuri avute în vedere erau extrem de diversificate și pe care Comisia o menționează în considerentul (422) al deciziei atacate, trebuie arătat că diversitatea creșterilor respective nu produce efecte asupra constatării că discuțiile în cauză erau de natură să influențeze comportamentul pe piață al întreprinderilor participante la aceste reuniuni.

86 În sfârșit, în ceea ce privește argumentul reclamantei referitor la reuniunea din 26 ianuarie 1998, potrivit căruia, în considerentul (427) al deciziei atacate, Comisia nu a dovedit că participanții controlau punerea în aplicare a creșterilor de prețuri care fuseseră decise în prealabil, pe de o parte, trebuie să se constate că, chiar dacă se presupune că acest argument este întemeiat, o asemenea împrejurare nu ar schimba constatarea potrivit căreia discuțiile purtate în această reuniune erau ilicite, întrucât priveau creșteri de prețuri care trebuiau să intervină în anul 1998, situație care nu este contestată de reclamantă. Pe de altă parte și în orice ipoteză, astfel cum rezultă din tematica reuniunilor Euroitalia, în special a celor din 20 aprilie 1993 [a se vedea considerentul (413) al deciziei atacate], din 22 martie 1994 [a se vedea considerentul (415) al deciziei atacate] și din 14 mai 1996 [a se vedea considerentul (420) al deciziei atacate], aspect care nu este contestat de reclamantă, participanții la aceste reuniuni se informau cu privire la creșterile de prețuri anterioare, astfel încât fiecare concurent era în măsură în mod direct să controleze punerea în aplicare a creșterilor de prețuri anunțate în prealabil.

87 În lumina constatărilor efectuate la punctele 71-86 de mai sus, trebuie respinsă ca neîntemeiată a doua critică invocată de reclamantă, potrivit căreia, în esență, discuțiile care au avut loc în cadrul Euroitalia și al Michelangelo, la care a participat, nu erau de natură anticoncurențială.

88 În al treilea rând, reclamanta consideră că, spre deosebire de obligațiile impuse de jurisprudență, în speță, Comisia nu a evaluat în ce măsură schimbul de informații dintre concurenți atenuase sau eliminase gradul de incertitudine cu privire la funcționarea pieței relevante. În prezenta cauză, caracteristicile pieței relevante ar evidenția că practicile respective nu puteau denatura concurența pe acea piață. Mai întâi, un schimb de informații ar putea, în esență, să denatureze concurența pe piață doar în cazul unei piețe caracterizate printr-un număr redus de operatori pe aceasta. Or, cotele de piață cumulate ale întreprinderilor care au participat la reuniunile Michelangelo și Euroitalia ar fi inferioare pragului de 40 %. În continuare, nu ar fi existat bariere la intrarea pe această piață. În plus, competitivitatea și puterea contractuală la nivelul cererii ar fi fost ridicate. În sfârșit, oferta, în special în sectorul robinetelor, ar fi fost fragmentată în mod specific.

89 Trebuie amintit că, potrivit jurisprudenței amintite la punctul 57 de mai sus, un schimb de informații este contrar normelor de concurență atunci când limitează sau anulează gradul de nesiguranță privind funcționarea pieței în cauză, având ca rezultat restrângerea concurenței dintre întreprinderi.

90 În această privință, Curtea s-a pronunțat de asemenea în sensul că compatibilitatea unui sistem de schimb de informații cu normele de concurență ale Uniunii nu putea fi apreciată în mod abstract. Aceasta se realizează în funcție de condițiile economice pe pieţele respective și de caracteristicile proprii sistemului respectiv, precum în special finalitatea sa, condițiile de acces și de participare la schimb, precum și natura informațiilor schimbate – acestea putând, de exemplu, să fie publice sau confidențiale, agregate sau detaliate, istorice sau actuale –, periodicitatea și importanța lor pentru stabilirea prețurilor, volumele sau condițiile prestației (Hotărârea Asnef-Equifax și Administración del Estado, punctul 58 de mai sus, punctul 54).

91 În speță, trebuie arătat că nelegalitatea discuțiilor respective în raport cu normele de concurență reiese fără ambiguitate din decizia atacată. Astfel, comunicarea reciprocă a creșterilor individuale viitoare de prețuri viitoare de către întreprinderile membre ale Euroitalia și ale Michelangelo, cu privire la care reclamanta a precizat în ședință că reprezentau 38 % din piața robinetelor în Italia, putea doar să aibă ca obiect și ca efect diminuarea incertitudinii concurenților asupra funcționării viitoare a pieței. Pe de altă parte, reclamanta nu furnizează nicio explicație în ceea ce privește obiectivul alternativ pe care îl putea avea eventual acest schimb de informații confidențiale.

92 În măsura în care concurenții care participau la discuții ilicite dețineau o cotă de piață semnificativă a robinetelor în Italia, deoarece dețineau împreună între 38 și 40 % din cotele aferente pieței respective, schimbul de informații privind punerea în aplicare a creșterilor de prețuri viitoare reducea obligatoriu gradul de incertitudine care ar fi trebuit să existe între ei și îi încuraja să își majoreze prețurile, minimizând riscul de a pierde cote de piață.

93 În aceste condiții, având în vedere structura pieței italiene a robinetelor, coordonarea creșterilor de prețuri în prezenta cauză era anticoncurențială.

94 Celelalte argumente invocate de reclamantă nu pot invalida concluzia de la punctul precedent.

95 Mai întâi, argumentul reclamantei potrivit căruia din jurisprudență reiese că, atunci când oferta este atomizată, difuzarea și schimbul de informații dintre concurenți pot fi neutre, chiar pozitive pentru natura competitivă a pieței (a se vedea în special Hotărârea Asnef-Equifax și Administración del Estado, punctul 58 de mai sus, punctul 58), nu produce efecte asupra constatărilor efectuate la punctele 90 și 91 de mai sus, în termenii cărora schimbul de informații privind creșterile viitoare de

prețuri dintre concurenții care dețineau între 38 și 40 % din cotele de piață a robinetelor avea ca obiect și, obligatoriu, ca efect o repercusiune concurențială negativă. Acest argument trebuie, așadar, respins ca inoperant.

96 În continuare, reclamanta susține că este posibil ca inexistența unei bariere la intrarea pe piața italiană a robinetelor, precum și competitivitatea și puterea contractuală ridicate la nivelul cererii distribuitorilor cu ridicata să fi limitat efectele schimbului de informații privind creșterile de prețuri avute în vedere de concurenții de pe piață. În această privință, trebuie arătat că, chiar dacă particularitățile respective ale pieței italiene a robinetelor ar fi dovedite, nu este mai puțin adevărat că reclamanta nu invocă nicio probă prin care să dovedească faptul că, în speță, aceste particularități ar fi determinat anihilarea efectelor practicilor anticoncurențiale în discuție. Acest argument trebuie, așadar, respins ca neîntemeiat.

97 În aceste condiții, a treia critică a reclamantei trebuie respinsă și, prin urmare, trebuie respinse cele trei critici pe care aceasta le invocă în cadrul celui de al doilea motiv.

98 În lumina tuturor considerațiilor de mai sus și ținând seama de diferitele încălcări invocate de reclamantă, enumerate la punctul 48 de mai sus, trebuie să se constate că aceasta nu a dovedit că Comisia, *primo*, a săvârșit erori de apreciere a faptelor, întrucât a considerat, pe de o parte, că discuțiile care avuseseră loc cu ocazia reuniunilor pe care le menționează erau anticoncurențiale (a se vedea punctele 67-87 de mai sus) și, pe de altă parte, că acestea fuseseră susceptibile să creeze denaturări ale concurenței (a se vedea punctele 88-97 de mai sus), și, *secundo*, a încălcat articolul 101 TFUE, întrucât a calificat faptele drept anticoncurențiale (a se vedea punctele 50-66 de mai sus). În plus, din aceste constatări rezultă, pe de o parte, că reclamanta nu a dovedit că Comisia a săvârșit un abuz de putere întrucât a concluzionat că reclamanta a participat la o încălcare a articolului 101 TFUE. Pe de altă parte, Comisia nu a încălcat obligația de motivare care îi revine, din moment ce, astfel cum rezultă îndeosebi din considerentele deciziei atacate citate la punctele 61, 69, 71, 76, 79 și 84-86 de mai sus, a menționat corespunzător cerințelor legale motivele pentru care a considerat că reclamanta participase la discuții anticoncurențiale, încălcând articolul 101 alineatul (1) TFUE.

99 Prin urmare, al doilea motiv trebuie respins în totalitate.

Cu privire la al treilea motiv, întemeiat pe erori și pe încălcări săvârșite de Comisie în calcularea cuantumului amenzii

100 Reclamanta susține că, în cadrul calculării cuantumului amenzii care i-a fost impusă, Comisia a săvârșit diferite erori și încălcări. În această privință, reclamanta invocă două critici principale.

101 Prin intermediul primei critici, reclamanta invocă săvârșirea de către Comisie a diferitor încălcări în legătură cu aplicarea coeficienților de 15 % pe care i-a reținut în considerentele (1220)-(1225) ale deciziei atacate. Mai întâi, Comisia ar fi încălcat obligația de motivare care îi revine privind stabilirea acestor coeficienți. În continuare, Comisia ar fi săvârșit o eroare de apreciere în stabilirea coeficienților respectivi și a încălcat principiul individualizării pedepselor și al răspunderii personale, precum și principiul proporționalității prin faptul că a aplicat reclamantei acești coeficienți, deși rolul acesteia în încălcarea constatată ar fi fost mai puțin grav decât cel al altor întreprinderi. În acest context, reclamanta evidențiază de asemenea că decizia atacată este contradictorie, întrucât Comisia a considerat, fără a face o diferențiere între întreprinderi, că încălcarea viza șase state membre. Or, încălcarea imputată reclamantei ar fi vizat numai Italia. În sfârșit, Comisia ar fi încălcat principiul egalității de tratament întrucât ar fi trebuit să diferențieze întreprinderile care au participat la încălcarea unică de cele care au participat numai la o singură componentă a acestei încălcări, precum reclamanta. Așadar, Comisia nu ar fi trebuit să rețină aceiași coeficienți pentru a sancționa toate întreprinderile care au fost sancționate prin decizia atacată.

102 Trebuie să se constate că, prin invocarea tuturor încălcărilor menționate la punctul 101 de mai sus, reclamanta urmărește să conteste, însă din perspective diferite, coeficienții de 15 % din cifra de afaceri aferenți vânzărilor reclamantei de robinete în Italia ale reclamantei, pe care Comisia i-a reținut în vederea calculării cuantumului de bază al amenzii, în conformitate, pe de o parte, cu punctele 21-23 din Orientările din 2006 și, pe de altă parte, cu punctul 25 din aceste orientări. În aceste condiții, în primul rând, trebuie amintite normele care se aplică la calcularea cuantumului de bază al amenzii prevăzut de Orientările din 2006, în al doilea rând, trebuie arătate motivele invocate de Comisie în susținerea alegerii sale de a impune un coeficient de 15 % și, în al treilea rând, trebuie să se examineze dacă, procedând în acest mod, Comisia a săvârșit erorile și încălcările invocate de reclamantă.

103 În primul rând, în ceea ce privește normele aplicabile calculării amenzii, trebuie amintit că, în temeiul punctelor 9-11 din Orientările din 2006, metodologia utilizată de Comisie pentru stabilirea amenzilor cuprinde două etape. Într-o primă etapă, Comisia stabilește un cuantum de bază pentru fiecare întreprindere sau asociere de întreprinderi. În a doua etapă, Comisia poate ajusta acest cuantum de bază prin majorare sau prin reducere, având în vedere circumstanțele agravante sau atenuante care caracterizează participarea fiecăreia dintre întreprinderile în cauză.

104 Mai exact, în ceea ce privește prima etapă a metodei de stabilire a amenzilor, potrivit punctelor 21-23 din Orientările din 2006, proporția valorii vânzărilor luată în considerare (denumită în continuare „coeficientul «gravitatea încălcării»”) este stabilită, în general, la un nivel cuprins într-un interval de la 0 la 30 %, luându-se în considerare un anumit număr de factori precum natura încălcării, cota de piață cumulată a tuturor părților în cauză, sfera geografică a încălcării și punerea în aplicare ori lipsa punerii în aplicare a încălcării, înțelegându-se că acordurile de stabilire a prețurilor, de împărțire a pieței și de limitare a producției se numără, prin însăși natura lor, printre restrângerile cele mai grave ale concurenței. Punctul 25 din Orientările din 2006 prevede că, în scop disuasiv, Comisia va include în cuantumul de bază o proporție care permite să se calculeze un cuantum adițional (denumit în continuare „coeficientul «cuantumul adițional»”), cuprinsă într-un interval de la 15 la 25 % din valoarea vânzărilor, fiind luați în considerare factorii sus-menționați.

105 În al doilea rând, trebuie arătat că, în ceea ce privește stabilirea coeficientului valorii vânzărilor fiecărei întreprinderi în cauză reținut de Comisie în decizia atacată, considerentele (1211)-(1214) ale acestei decizii au următorul cuprins:

„(1211) Acordurile orizontale de stabilire a prețurilor se numără, prin însăși natura lor, printre restrângerile cele mai grave ale concurenței. Destinatarii [deciziei atacate] au participat la o încălcare unică, complexă și continuă a articolului 101 TFUE și a articolului 53 din Acordul privind SEE, în scopul comun de a denatura concurența pe piața produselor și a accesoriilor pentru baie (a se vedea punctul 5). Acordurile coluzive au acoperit cel puțin șase state membre, s-au repercutat asupra tuturor subgrupelor de produse care au făcut obiectul investigației și au fost aplicate numai în favoarea producătorilor membri ai înțelegerii și în dezavantajul clienților acestora și, în definitiv, al consumatorilor.

(1212) Cota de piață combinată a întreprinderilor în privința cărora a fost dovedită încălcarea variază în funcție de statul membru, însă este estimată la aproximativ 54,3 % pentru toate grupele de produse și în toate statele membre acoperite de investigația Comisiei. Această cifră nu ia în considerare cotele de piață ale celorlalți participanți minori, care nu sunt destinatari ai [deciziei atacate].

(1213) Înțelegerea s-a extins în cel puțin șase state membre, respectiv Germania, Austria, Belgia, Franța, Italia și Țările de Jos.

(1214) S-a dovedit că, în general, încălcarea a fost pusă în aplicare […], chiar dacă nu au existat întotdeauna elemente de probă suficiente pentru a considera că această aplicare s-a realizat întotdeauna cu rigurozitate.”

106 În ceea ce privește coeficientul „gravitatea încălcării”, pe baza considerațiilor prezentate la punctul precedent, în considerentul (1220) al deciziei atacate, Comisia a arătat următoarele:

„(1220) În concluzie și având în vedere factorii amintiți la acest punct, în special natura încălcării, proporția valorii vânzărilor fiecărei întreprinderi în cauză care va fi utilizată pentru stabilirea cuantumului de bază al amenzii trebuie să fie de 15 %.”

107 În ceea ce privește coeficientul „cuantumul adițional”, în considerentul (1225) al deciziei atacate, Comisia a arătat următoarele:

„(1225) Date fiind împrejurările acestei cauze și luând în considerare criteriile amintite [în considerentele (1210)-(1220) ale deciziei atacate], pragul care trebuie aplicat în privința [coeficientului «cuantum adițional»] este de 15 %.”

108 Așadar, din motivele invocate în considerentele (1211)-(1214), (1220) și (1225) ale deciziei atacate reiese că aplicarea coeficienților „gravitatea încălcării” și „cuantumul adițional”, de 15 %, a fost justificată de Comisie întemeindu-se pe aprecierea potrivit căreia întreprinderile sancționate în decizia atacată participaseră la o încălcare unică în sectorul produselor și al accesoriilor pentru baie care acoperea trei subgrupe de produse în șase state membre și că „acordul orizontal de stabilire a prețurilor” care a fost pus în aplicare în speță se numără printre restrângerile cele mai grave ale concurenței, din cauza naturii sale proprii.

109 Totuși, astfel cum reclamanta susține în mod întemeiat, Comisia, pe de o parte, a apreciat în considerentul (879) al deciziei atacate și, pe de altă parte, a confirmat în înscrisurile sale că trebuia să se rețină că reclamanta, similar altor fabricanți independenți italieni sancționați prin această decizie, participase numai la componenta italiană a încălcării unice privind robinetele și produsele ceramice, însă nu și cabinele de duș, „în lipsa unor probe prin care să dovedească faptul că aveau cunoștință de întinderea generală al înțelegerii”. Astfel, această împrejurare a determinat Comisia să menționeze, la articolul 1 alineatul (5) punctul 18 din decizia atacată, printre altele, că reclamanta a săvârșit o încălcare în legătură cu produsele și cu accesoriile pentru baie în Italia.

110 În al treilea rând, în lumina considerațiilor prezentate la punctele 105-109 de mai sus trebuie examinate cele cinci erori și încălcări invocate de reclamantă și care sunt amintite la punctul 101 de mai sus.

111 *Primo*, în ceea ce privește argumentul reclamantei potrivit căruia Comisia a încălcat obligația de motivare care îi revine, trebuie amintită jurisprudența potrivit căreia, în materia stabilirii cuantumului de bază al amenzii, Comisia își îndeplinește obligația de motivare atunci când, în decizie, indică elementele de apreciere care i-au permis să măsoare gravitatea încălcării săvârșite, fără a avea obligația de a include în aceasta o expunere mai detaliată sau elemente cifrice privind modul de calcul al amenzii (a se vedea Hotărârea Tribunalului din 29 aprilie 2004, Tokai Carbon și alții/Comisia, T-236/01, T-239/01, T-244/01-T-246/01, T-251/01 și T-252/01, Rec., p. II-1181, punctul 252 și jurisprudența citată).

112 În speță, trebuie să se constate că, spre deosebire de susținerile reclamantei, în considerentele (1211)-(1214), (1220) și (1225) ale deciziei atacate, prezentate la punctele 105-107 de mai sus, Comisia a indicat motivele care au determinat-o să rețină, în considerentele (1220) și (1225) ale deciziei atacate, coeficienții „gravitatea încălcării” și „cuantumul adițional”, de 15 %.

113 În aceste condiții, argumentul reclamantei potrivit căreia Comisia a încălcat obligația de motivare care îi revine trebuie respins ca neîntemeiat.

114 *Secundo*, în ceea ce privește eroarea de apreciere a faptelor, invocată de reclamantă, trebuie să se constate că Comisia a considerat în mod greșit că coeficienții „gravitatea încălcării” și „cuantumul adițional”, de 15 %, se justificau din cauză că întreprinderile vizate în decizia atacată participaseră la o încălcare unică care afecta cele trei subgrupe de produse și acoperea șase state membre. Astfel, după cum însăși Comisia a apreciat în considerentul (879) al deciziei atacate, reclamanta era implicată într-o încălcare referitoare la coordonarea unor creșteri de prețuri, în Italia, iar nu în celelalte cinci state membre menționate la punctul 1 de mai sus, din cauză că discuțiile ilicite care avuseseră loc priveau robinetele și produsele ceramice, iar nu cabinele de duș. În această privință, trebuie subliniat că reclamanta nu contestă, în acest cadru, aprecierea Comisiei potrivit căreia a participat la o încălcare care a afectat nu numai robinetele, ci și produsele ceramice.

115 Astfel, din constatarea Comisiei cuprinsă în considerentul (879) al deciziei atacate rezultă că aceasta nu putea să justifice în mod valabil aplicarea, în cazul reclamantei, a coeficienților „gravitatea încălcării” și „cuantumul adițional”, de 15 %, pentru motivul că reclamanta participase la o încălcare unică care acoperea trei subgrupe de produse și șase teritorii. Așadar, trebuie să se constate că, în această privință, Comisia a săvârșit o eroare de apreciere a faptelor.

116 Mai întâi, argumentele prin care Comisia urmărește să susțină că cuantumul amenzii aplicate reclamantei reflectă participarea sa doar la componenta italiană a încălcării constatate, că valoarea vânzărilor luate în considerare în privința fiecărei întreprinderi reflectă implicarea sa individuală, efectivă și concretă în încălcare și că coeficienții „gravitatea încălcării” și „cuantumul adițional”, de 15 %, sunt reduși în raport cu gravitatea încălcării pe care a săvârșit-o sunt inoperante. Astfel, niciunul dintre aceste argumente nu invalidează constatarea potrivit căreia Comisia nu putea să se întemeieze în mod valabil pe motivul expus la punctul 115 de mai sus pentru a reține coeficienții „gravitatea încălcării” și „cuantumul adițional”, de 15 %.

117 În continuare, trebuie să se constate că sunt deopotrivă inoperante argumentele invocate de Comisie potrivit cărora a respectat diferitele etape în calcularea amenzii care sunt prevăzute de Orientările din 2006, a utilizat cifrele de afaceri pe care i le-au furnizat întreprinderile vizate în decizia atacată, dispune de o marjă de apreciere în stabilirea cuantumului amenzilor, iar gravitatea încălcării la care a participat reclamanta se reflectă în cuantumul valorii vânzărilor luate în considerare. Astfel, aceste argumente nu produc efecte asupra constatării potrivit căreia Comisia nu se putea întemeia pe motivul expus la punctul 115 de mai sus.

118 În sfârșit, trebuie respins argumentul invocat de Comisie în răspunsul la întrebările adresate de Tribunal în cursul ședinței potrivit căruia diferența de întindere geografică rezultată din participarea întreprinderilor, pe de o parte, la încălcarea unică în ansamblu și, pe de altă parte, doar pe teritoriul italian nu justifică aplicarea unor coeficienți distincți „gravitatea încălcării” și „cuantumul adițional”. Astfel, o încălcare care acoperă șase teritorii ale Uniunii și care privește trei subgrupe de produse nu poate fi considerată în mod valabil ca având o gravitate identică cu cea a unei încălcări săvârșite doar pe teritoriul unui stat membru și care privește două subgrupe de produse. Având în vedere întinderea efectelor sale asupra concurenței în Uniune, prima încălcare trebuie considerată mai gravă decât a doua încălcare.

119 În lumina considerațiilor expuse la punctele 114-118 de mai sus, trebuie să se constate că Comisia a săvârșit două erori de apreciere, întrucât și-a întemeiat aplicarea coeficienților „gravitatea încălcării” și „cuantumul adițional”, de 15 %, pe faptul că reclamanta a participat la o încălcare unică ce acoperea șase teritorii ale Uniunii și trei subgrupe de produse. Așadar, trebuie admis argumentul reclamantei cu privire la acest aspect.

120 *Tertio*, în ceea ce privește pretinsa încălcare a principiului proporționalității, trebuie amintit că, în cadrul procedurilor inițiate de Comisie pentru a sancționa încălcările normelor de concurență, aplicarea acestui principiu presupune că amenzile nu trebuie să fie disproporționate în raport cu scopurile urmărite, respectiv în raport cu respectarea acestor norme, iar cuantumul amenzii aplicate

unei întreprinderi în temeiul unei încălcări în materie de concurență trebuie să fie proporțional cu încălcarea, apreciată în ansamblul său, ținând seama în special de gravitatea acesteia (a se vedea în acest sens Hotărârea Tribunalului din 8 iulie 2004, JFE Engineering și alții/Comisia, T-67/00, T-68/00, T-71/00 și T-78/00, Rec., p. II-2501, punctul 532). În special, principiul proporționalității presupune că amenda trebuie stabilită de Comisie proporțional cu elementele luate în considerare pentru a se aprecia gravitatea încălcării și că, în această privință, Comisia trebuie să aplice aceste elemente în mod coerent și justificat din punct de vedere obiectiv (Hotărârea Tribunalului din 27 septembrie 2006, Jungbunzlauer/Comisia, T-43/02, Rec., p. II-3435, punctele 226-228, și Hotărârea Tribunalului din 28 aprilie 2010, Amann & Söhne și Cousin Filterie/Comisia, T-446/05, Rep., p. II-1255, punctul 171).

121 În speță, trebuie să se constate că reclamanta a participat la o încălcare care a constat în punerea în aplicare a unei coordonări de creșteri de prețuri viitoare, că această coordonare a privit nu numai robinetele, astfel cum s-a constatat în cadrul celui de al doilea motiv, ci și produsele ceramice, constatare care nu a fost contestată de reclamantă în cadrul acțiunii sale, și că această încălcare a vizat întregul teritoriu italian. În aceste condiții, în conformitate cu punctele 21-23 și 25 din Orientările din 2006, Comisia putea considera în mod întemeiat că coeficienții „gravitatea încălcării” și „cuantumul adițional”, de 15 %, se conformau principiului proporționalității.

122 Prin urmare, argumentul reclamantei potrivit căruia Comisia a încălcat principiul proporționalității trebuie respins ca neîntemeiat.

123 *Quarto*, în măsura în care reclamanta invocă încălcarea de către Comisie a principiului individualizării pedepselor și al răspunderii personale, trebuie amintit că, potrivit jurisprudenței, în temeiul acestui principiu, Comisia este obligată să ia în considerare, în cadrul aprecierii gravității relative a participării fiecărui autor al încălcării la o înțelegere, faptul că, după caz, răspunderea pentru toate componentele acestei înțelegeri nu se stabilește în sarcina anumitor autori ai încălcării (a se vedea Hotărârea Tribunalului din 19 mai 2010, Chalkor/Comisia, T-21/05, Rep., p. II-1895, punctul 100 și jurisprudența citată).

124 În speță, astfel cum s-a constatat la punctul 115 de mai sus, este adevărat că Comisia a justificat în mod greșit aplicarea în cazul reclamantei a coeficienților „gravitatea încălcării” și „cuantumul adițional”, de 15 %, considerând că reclamanta participase la o încălcare unică ce acoperea șase teritorii și trei subgrupe de produse, în pofida faptului că, în considerentul (879) al deciziei atacate, recunoscuse în mod explicit că răspunderea reclamantei putea fi reținută numai în privința participării sale la o înțelegere pe piața italiană referitoare la două subgrupe de produse. Totuși, trebuie să se constate deopotrivă că, astfel cum s-a arătat la punctul 121 de mai sus, aplicarea în cazul reclamantei a coeficienților „gravitatea încălcării” și „cuantumul adițional”, de 15 %, se justifica pe deplin în raport cu gravitatea încălcării pe care o săvârșise.

125 În aceste condiții, Comisia nu a încălcat principiul individualizării pedepselor și al răspunderii personale prin faptul că a impus, în cazul reclamantei, coeficienții „gravitatea încălcării” și „cuantumul adițional”, de 15 %.

126 Prin urmare, acest argument al reclamantei trebuie respins ca neîntemeiat.

127 *Quinto*, în ceea ce privește încălcarea principiului egalității de tratament invocată de reclamantă, trebuie amintit că, potrivit unei jurisprudențe constante, principiul egalității de tratament este încălcat atunci când situații comparabile sunt tratate în mod diferit sau când situații diferite sunt tratate în același mod, cu excepția cazului în care un astfel de tratament este justificat în mod obiectiv (Hotărârea Curții din 13 decembrie 1984, Sermide, 106/83, Rec., p. 4209, punctul 28, și Hotărârea Tribunalului din 30 septembrie 2009, Hoechst/Comisia, T-161/05, Rep., p. II-3555, punctul 79).

128 În prezenta cauză, trebuie să se constate că tuturor destinatarilor deciziei atacate li s-au aplicat coeficienții „gravitatea încălcării” și „cuantumul adițional”, de 15 %, deși, spre deosebire de întreprinderile care au participat la o încălcare unică care acoperea cele trei subgrupe de produse în șase state membre, în cazul reclamantei, similar altor patru întreprinderi italiene sancționate la articolul 1 alineatul (5) din decizia atacată, se putea stabili în sarcina sa răspunderea pentru încălcarea constatată numai pentru componenta italiană a acesteia. Prin urmare, gravitatea încălcării la care a participat reclamanta era mai puțin importantă, atât în termeni geografici, cât și în termeni de produse vizate, decât gravitatea încălcării săvârșite de ceilalți destinatari ai deciziei atacate care au participat la încălcarea unică care acoperea șase teritorii și trei subgrupe de produse. Cu toate acestea, chiar dacă se presupune că trebuie să se considere că, la momentul stabilirii acestor coeficienți, Comisia ar fi trebuit să trateze întreprinderile care au participat la încălcarea unică care acoperea șase teritorii și trei subgrupe de produse în mod diferit de întreprinderile care au participat la încălcarea unică pe un singur teritoriu și în legătură cu două subgrupe de produse, nu este mai puțin adevărat că reclamanta nu ar fi putut beneficia de un asemenea tratament diferit. Astfel, după cum s-a arătat la punctul 121 de mai sus, coeficienții „gravitatea încălcării” și „cuantumul adițional”, de 15 %, aplicați reclamantei constituie cote proporționale cu gravitatea încălcării pe care a săvârșit-o. În consecință, între toate întreprinderile destinatare ale deciziei atacate, reclamanta nu a fost dezavantajată de lipsa unui tratament diferențiat.

129 În aceste condiții, trebuie respins ca neîntemeiat argumentul reclamantei potrivit căruia Comisia a săvârșit o încălcare a principiului egalității de tratament în dezavantajul său.

130 În lumina tuturor considerațiilor de mai sus, trebuie admis argumentul reclamantei prin care invocă săvârșirea de către Comisie a două erori de apreciere (a se vedea punctul 119 de mai sus), iar prima critică trebuie respinsă în rest.

131 Prin intermediul celei de a doua critici, reclamanta contestă refuzul Comisiei de a-i acorda, conform punctului 29 din Orientările din 2006, o reducere a amenzii ca urmare a participării sale reduse la încălcare. În susținerea acestei cereri, reclamanta invocă două argumente principale. În primul rând, reclamanta ar fi urmat întotdeauna o strategie comercială autonomă, după cum ar reieși din numeroasele reuniuni desfășurate între 15 martie 1993 și 28 octombrie 2002, în care și-ar fi făcut cunoscută intenția de a nu recurge la creșteri ale prețurilor pe care le practica. Așadar, reclamanta s-ar fi distanțat în mod clar și esențial de acordurile care fuseseră aprobate de ceilalți membri ai înțelegerii. În al doilea rând, reclamanta apreciază că, în decizia atacată, Comisia a respins în mod greșit argumentul potrivit căruia ar fi trebuit să beneficieze de o reducere a amenzii, întrucât rolul său în încălcare ar fi fost mai puțin grav decât rolul altor membri ai înțelegerii. Astfel, valoarea vânzărilor de produse, care constituie, desigur, un element de apreciere a influenței pe care întreprinderea o poate exercita din cauza importanței sale economice, nu ar reflecta însă nivelul de gravitate a participării sale la încălcare. Pe de altă parte, întreprinderile multinaționale ar fi cele aflate la originea practicilor anticoncurențiale în discuție în cadrul Euroitalia și al Michelangelo și care ar fi participat la practici ilicite în mai multe state membre.

132 Punctul 29 din Orientările din 2006 are următorul cuprins:

„Cuantumul de bază al amenzii poate fi redus atunci când Comisia constată existența unor circumstanțe atenuante, precum:

— atunci când întreprinderea implicată face dovada că a încetat încălcarea de la primele intervenții ale Comisiei. Circumstanța atenuantă în cauză nu se aplică acordurilor sau practicilor de natură secretă (în special cartelurilor);

— atunci când întreprinderea implicată face dovada că încălcarea a fost comisă din neglijență;

— atunci când întreprinderea implicată face dovada că participarea sa la încălcare este extrem de redusă și demonstrează astfel că, în cursul perioadei în care a fost parte la acordurile ilicite, s-a sustras efectiv de la aplicarea acestora adoptând un comportament concurențial pe piață; simplul fapt că o întreprindere a participat la o încălcare pentru o perioadă mai scurtă decât alte întreprinderi nu este considerat circumstanță atenuantă, deoarece această circumstanță este deja reflectată în cuantumul de bază;

— atunci când întreprinderea implicată cooperează efectiv cu Comisia, în afara sferei de aplicare a comunicării privind clemența și dincolo de obligațiile sale legale de a coopera;

— atunci când comportamentul anticoncurențial a fost autorizat sau încurajat de autoritățile publice sau de reglementare.”

133 În ceea ce privește circumstanța atenuantă prevăzută la punctul 29 a treia liniuță din Orientările din 2006, care este singura pertinentă în raport cu argumentele invocate de reclamantă, trebuie amintit, similar Comisiei în considerentul (1252) al deciziei atacate, că, potrivit jurisprudenței, pentru ca o întreprindere să poată beneficia de o reducere a amenzii pentru lipsa punerii în aplicare a unei înțelegeri, împrejurările trebuie să arate că, în perioada în care întreprinderea a fost parte la acordurile ilicite, aceasta s-a sustras efectiv de la aplicarea acestora, adoptând un comportament concurențial pe piață sau, cel puțin, a încălcat în mod clar și esențial obligațiile privind aplicarea înțelegerii, în sensul de a-i perturba funcționarea (Hotărârea Tribunalului din 15 martie 2006, Daiichi Pharmaceutical/Comisia, T-26/02, Rec., p. II-713, punctul 113).

134 În speță, pe de o parte, trebuie arătat că argumentul reclamantei potrivit căruia a urmat întotdeauna o strategie comercială autonomă nu este întemeiat. Astfel cum s-a constatat mai sus, în cadrul examinării celui de al doilea motiv (a se vedea în special punctele 52-87 de mai sus), întreprinderile membre ale Euroitalia schimbau reciproc informații privind creșterile lor de prețuri anterioare și controlau punerea în aplicare de către concurenții lor a creșterilor de prețuri viitoare, cu privire la care discutaseră în prealabil.

135 Pe de altă parte și în orice ipoteză, reclamanta nu invocă nici argumente, nici probe care să dovedească faptul că s-a sustras efectiv de la punerea în aplicare a creșterilor de prețuri discutate cu ocazia reuniunilor Euroitalia și Michelangelo. Dimpotrivă, astfel cum Comisia a arătat în mod întemeiat în tabelele sale din anexele 6 și 7 la decizia atacată, reclamanta a participat la cvasitotalitatea reuniunilor în cadrul Euroitalia și la un număr mare de reuniuni Michelangelo, în cursul cărora au avut loc discuții ilicite.

136 În aceste condiții, trebuie să se constate că, întrucât nu a acordat reclamantei o reducere a amenzii pe acest temei, Comisia nu a săvârșit o eroare.

137 În lumina tuturor considerațiilor de mai sus, pe de o parte, trebuie admis în parte al treilea motiv și, pe de altă parte, trebuie respins acest motiv în rest, precum și primul și al doilea motiv.

138 În ceea ce privește efectele determinate de concluziile prin care se solicită anularea în parte a deciziei atacate, în primul rând, aceste concluzii trebuie respinse în măsura în care se referă la articolul 1 alineatul (5) punctul 18 din decizia atacată.

139 În al doilea rând, pe de o parte, întrucât Comisia a concluzionat în mod corect că reclamanta a săvârșit o încălcare a dispozițiilor articolului 101 TFUE, la articolul 2 alineatul (17) din decizia atacată, Comisia a decis în mod întemeiat să aplice reclamantei o amendă pe baza dispozițiilor articolului 23 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1/2003, menționat în considerentul (1182) al deciziei atacate. Prin urmare, trebuie respinse concluziile prin care se solicită anularea în parte a deciziei atacate în măsura în care acestea se referă la articolul 2 alineatul (17) din această decizie.

140 Pe de altă parte, în măsura în care articolul 2 alineatul (17) din decizia atacată stabilește cuantumul amenzii care trebuie aplicată reclamantei și întrucât, în al doilea capăt de cerere, reclamanta solicită Tribunalului, cu titlu subsidiar, reducerea cuantumului amenzii care i-a fost aplicată, în cadrul examinării acestui capăt de cerere, Tribunalul va conchide în funcție de erorile constatate la punctul 119 de mai sus în ceea ce privește stabilirea cuantumului respectiv.

141 Din considerațiile cuprinse la punctele 138-140 de mai sus rezultă că trebuie respinse în totalitate concluziile prin care se solicită anularea în parte a deciziei atacate.

Cu privire la concluziile prezentate cu titlu subsidiar, prin care se solicită desființarea sau reducerea cuantumului amenzii impuse reclamantei

142 Având în vedere al doilea capăt de cerere, prin care reclamanta solicită Tribunalului, cu titlu subsidiar, reducerea cuantumului amenzii care i-a fost aplicată (a se vedea punctul 15 de mai sus), în cadrul exercitării competenței sale de fond, Tribunalul are obligația de a examina, pe de o parte, efectele erorilor săvârșite de Comisie, menționate la punctul 125 de mai sus, asupra calculării cuantumului amenzii impuse reclamantei și, pe de altă parte, argumentația pe care reclamanta o invocă pentru a solicita Tribunalului desființarea sau reducerea amenzii.

143 Trebuie amintit în această privință că, potrivit jurisprudenței, pe de o parte, în cadrul exercitării competenței sale de fond, Tribunalul trebuie să efectueze propria apreciere, ținând seama de toate împrejurările cauzei și respectând principiile generale ale dreptului Uniunii, precum principiul proporționalității (a se vedea în acest sens Hotărârea Romana Tabacchi/Comisia, punctul 17 de mai sus, punctele 179 și 280) sau principiul egalității de tratament (Hotărârea Curții din 24 septembrie 2009, Erste Group Bank și alții/Comisia, C-125/07 P, C-133/07 P, C-135/07 P, Rep., p. I-8681, punctul 187).

144 Pe de altă parte, exercitarea competenței de fond nu echivalează cu un control din oficiu. Prin urmare, exceptând motivele de ordine publică pe care instanța Uniunii este obligată să le examineze din oficiu, cum ar fi nemotivarea ori motivarea insuficientă a deciziei atacate, reclamantul are sarcina de a invoca motive împotriva acesteia din urmă și de a prezenta elemente de probă în susținerea acestor motive (a se vedea în acest sens Hotărârea Chalkor/Comisia, punctul 17 de mai sus, punctul 64).

145 Deși orientările nu aduc atingere aprecierii efectuate de instanța Uniunii asupra amenzii, atunci când aceasta se pronunță în temeiul competenței sale de fond (Hotărârea Tribunalului din 27 iulie 2005, Brasserie nationale și alții/Comisia, T-49/02-T-51/02, Rec., p. II-3033, punctul 169), în speță Tribunalul consideră că este adecvat să se inspire din aceste orientări pentru a recalcula cuantumul amenzii, în special din cauză că acestea permit luarea în considerare a tuturor elementelor pertinente ale cauzei și impunerea unor amenzi proporționale tuturor întreprinderilor care au participat la încălcarea constatată.

146 În primul rând, trebuie amintit că Tribunalul a constatat, pe de o parte, la punctul 115 de mai sus că, pentru a stabili coeficienții „gravitatea încălcării” și „cuantumul adițional”, de 15 %, Comisia s-a întemeiat în mod greșit pe motivul dedus, în esență, din împrejurarea că toate întreprinderile vizate de decizia atacată participaseră la o încălcare unică. Pe de altă parte, Tribunalul a constatat de asemenea, după cum se menționează la punctul 121 de mai sus, că, într-un interval de la 0 la 30 % în ceea ce privește coeficientul „gravitatea încălcării” și într-un interval de la 15 la 25 % în ceea ce privește coeficientul „cuantumul adițional”, acești coeficienți se conformează principiului proporționalității.

147 Desigur, este de asemenea adevărat că, astfel cum s-a constatat la punctul 128 de mai sus, coeficienții „gravitatea încălcării” și „cuantumul adițional”, de 15 %, sunt cei reținuți de Comisie pentru a calcula amenzile impuse întreprinderilor care au participat la încălcarea unică ce acoperea trei subgrupe de produse în șase state membre. Or, aceasta constituie o încălcare mai gravă, din cauza sferei sale geografice și a subgrupelor de produse vizate, decât încălcarea la care a participat reclamanta.

148 Împrejurarea că întreprinderilor care au participat la încălcarea unică ce acoperea șase state membre și trei subgrupe de produse ar fi trebuit să li se impună o amendă calculată pe baza coeficienților „gravitatea încălcării” și „cuantumul adițional” superiori celor de 15 %, reținuți pentru sancționarea reclamantei, nu poate însă justifica în mod valabil impunerea de către Tribunal reclamantei, în cadrul exercitării competenței sale de fond, a unei amenzi având un cuantum insuficient de disuasiv în raport cu gravitatea încălcării la care aceasta a participat.

149 În aceste condiții, în lumina Orientărilor din 2006 și a aprecierilor de la punctul 148 de mai sus, Tribunalul consideră că coeficienții „gravitatea încălcării” și „cuantumul adițional” de 15 % sunt adecvați.

150 În al doilea rând, în ceea ce privește cererea reclamantei prin care solicită Tribunalului să îi acorde o reducere a amenzii pentru motivul că a jucat doar un rol minor în cadrul reuniunilor la care a participat, în comparație cu rolul jucat de celelalte întreprinderi multinaționale, Tribunalul amintește că, astfel cum s-a constatat la punctul 62 de mai sus, reclamanta nu a invocat nici argumente, nici probe de natură să repună în discuție constatările Comisiei din considerentele (467) și (492) ale deciziei atacate, în care se arată că reclamanta a participat în mod activ la punerea în aplicare a practicilor ilicite în discuție, astfel încât rolul său nu poate fi considerat minor. În aceste condiții, Tribunalul apreciază că argumentul invocat de reclamantă nu justifică reducerea, pentru acest motiv, a amenzii de 3 996 000 de euro pe care i-a aplicat-o Comisia.

151 În aceste condiții, pe de o parte, Tribunalul apreciază, în temeiul competenței sale de fond, că nici elementele invocate de reclamantă pe un anumit temei în prezenta cauză, nici un motiv de ordine publică nu justifică recurgerea la această competență pentru a reduce cuantumul amenzii impuse de Comisie. Pe de altă parte, Tribunalul consideră că, având în vedere toate elementele invocate în fața sa, o amendă de 3 996 000 de euro constituie, în raport cu durata și cu gravitatea încălcării la care a participat reclamanta, o sancțiune adecvată care permite reprimarea proporțională și disuasivă a comportamentului său anticoncurențial.

152 Din toate considerațiile de mai sus rezultă că trebuie respinse concluziile prezentate cu titlu subsidiar prin care se solicită desființarea sau reducerea cuantumului amenzii impuse reclamantei la articolul 2 alineatul (17) din decizia atacată, întrucât acest cuantum este identic cu cel stabilit de Tribunal, în temeiul competenței sale de fond, la punctul 151 de mai sus.

153 Având în vedere concluziile menționate la punctele 141 și 152 de mai sus, acțiunea trebuie respinsă în totalitate.

Cu privire la cheltuielile de judecată

154 Potrivit articolului 87 alineatul (2) din Regulamentul de procedură al Tribunalului, partea care cade în pretenții este obligată, la cerere, la plata cheltuielilor de judecată. Întrucât reclamanta a căzut în pretenții, se impune obligarea acesteia la plata cheltuielilor de judecată, conform concluziilor Comisiei.

Pentru aceste motive,

TRIBUNALUL (Camera a patra)

declară și hotărăște:

1) Respinge acțiunea.

2) Zucchetti Rubineteria SpA suportă propriile cheltuieli de judecată, precum și pe cele efectuate de Comisia Europeană.

Pelikánová Jürimäe Van der Woude

Pronunțată astfel în ședință publică la Luxemburg, la 16 septembrie 2013.

Semnături

Cuprins

Istoricul cauzei 1

Procedura și concluziile părților 3

În drept 4

Cu privire la concluziile prezentate cu titlu principal, prin care se solicită anularea în parte a deciziei atacate 4

Cu privire la primul motiv, întemeiat pe erori săvârșite de Comisie în stabilirea pieței relevante 4

Cu privire la al doilea motiv, întemeiat pe existența unor încălcări în legătură cu calificarea drept înțelegere a discuțiilor respective din cadrul Euroitalia și al Michelangelo 7

Cu privire la al treilea motiv, întemeiat pe erori și pe încălcări săvârșite de Comisie în calcularea cuantumului amenzii 14

Cu privire la concluziile prezentate cu titlu subsidiar, prin care se solicită desființarea sau reducerea cuantumului amenzii impuse reclamantei 21

Cu privire la cheltuielile de judecată 22